

ŽIVOT NAPLNO

Čítanie pre aktívnych seniorov

IVETA STROMKOVÁ: SENIORI DOKÁŽU ZVLÁDNUŤ VYUŽITIE SLUŽIEB S OSOBNOU ASISTENCIOU

„Keď sme v roku 2019 začínali s poradenstvom a vzdelávaním seniorov, netušili sme, aké dôležité budú pre každého jedného z nás počítačové zručnosti, respektíve digitálna gramotnosť. Život sa vďaka pandémie koronavírusu razom presunul do on-line prostredia. Nie každý bol na túto novú situáciu pripravený, najmenej asi seniori a seniorky,“ hovorí projektová manažérka a poradkyňa v E-Poradni pre seniorov Ing. Iveta Stromková. Takmer trojročné skúsenosti s realizáciou projektu, ako hovorí, priniesli celému realizačnému tímu nové skúsenosti. Tie by mohli byť inšpiráciou aj pre kompetentné úrady.

Začnime informačno – komunikačnými technológiami. Ako nám zasiahli do života?

Rýchly vývoj v Informačno-komunikačných technológiách (IKT), t. j. v elektronických zariadeniach, využívaných nielen pri určitých profesiách, ale hlavne v bežnom živote za posledných pätnásť rokov denno-denne ovplyvňuje až jednu tretinu populácie. Prechod z verbálnej komunikácie do on-line priestoru urýchlila pandémia a tak elektronizácia verejných služieb nabrala tempo, ktorému určitá skupina obyvateľov nestačí. Rozsah technických vymožeností, teda aj poskytovaných služieb rastie s ich cenou a služby sa stávajú nielen nedostupnými, ale aj neprístupnými kvôli znalosti ovládania a využívania, najmä pre nízko príjmové skupiny, s nízkym stupňom vzdelania, so zdravotným obmedzením ale aj pre seniorov a seniorky. Náš pôvodný zámer, bolo to v roku 2018 – bolo pomôcť odstrániť túto objavujúcu sa diskrimináciu, oboznámiť a naučiť seniorov využívať e-slужby, ktoré boli k dispozícii občanom SR na portáli www.slovensko.sk, respektíve na web stránkach zdravotných poisťovní, sociálnej poisťovni a bankách, t.j. pri kontakte s inštitúciami. Taktiež sú v tejto on-line komunikácii používané nové slová, hlavne

išlo o výrazy v anglickom jazyku, bez prekladov do slovenčiny, nové skratky, symboly, znaky... novodobý e-jazyk. No s nástupom pandémie v marci 2020 sme museli prehodnotiť náš pôvodný zámer a prispôbiť aktivity, najmä poradenstvo, informovanie a vzdelávanie potrebám seniorov. Odrazu sa ocitli v izolácii, sami doma. Opatrenia a odporúčania nezodpovedali ich možnostiam a hlavne zručnostiam. Do uvedeného obdobia nepotrebovali k svojej dennej komunikácii a informovanosti internet, notebook, tablet alebo počítač, e-komunikáciu s rodinnými príslušníkmi, respektíve videokonferencie cez rôzne appky (Zomm, whatsApp, Viber, Signal). Všade doteraz využívali osobný kontakt, mali voľný pohyb - prechádzky, návštevy lekárov, nákupy, banky a iné. Odrazu potrebovali získať nové zručnosti pri ovládaní mobilov,

komunikačných a sociálnych sietí, vedieť sa orientovať na web stránkach, pracovať s internetom, respektíve mailom, preposielať dokumenty cez ich odfotenie, vypisovať on-line formuláre a aj ich správne odoslať, otvárať došlé dokumenty a ukladať si ich či tlačiť, realizovať nákupy cez internet, objednávať si vyšetrenia u lekárov, vykonávať bankové operácie pri úhradách šekov. Úrady boli pozatvárané, všade bol uprednostňovaný systém home-office alebo mali obmedzené úradné dni a hodiny.

Hovorili ste, že stretnutia so seniormi boli cennou skúsenosťou...

- Určite, je iné hovoriť o niečom bez skúseností a potom s nimi.

Pôvodne sme mali seniorov učiť ako majú využívať e-kontakty a e-žiadosti s dostupnou formou osobného kontaktu - 1. kontakt OÚ, Sociálna poisťovňa, banky, e-recepty Väčšinou je ale nutný aj osobný kontakt, mailová komunikácia bola vtedy len informačná. Ďalší poznatok je ten, že schválené opatrenia a povinnosti neboli v súlade s možnosťami obyvateľstva tejto krajiny, Slovensko patrí dlhodobo ku krajinám, ktoré nemajú pokryté celé svoje územie kvalitným internetom, ani 50 percent obyvateľstva nespĺňa podmienku základných PC zručností a cca 30 percent občanov SR nemá doma PC alebo notebook či internet. Občania nad 70 rokov, ktorí žijú v samostatnej domácnosti preferujú pevnú telefonickú linku alebo preferujú staršie modely tlačidlových mobilov. Nejakto sme pozabudli, že táto veková skupina je už viac ako 15 rokov doma na dôchodku a v svojom aktívnom, pracovnom živote nepracovali s počítačom a ani iným elektronickým zariadením. Ich finančná situácia im nedovolila a ani dnes nedovoľuje, keď ledva vykryjú svoje základné životné potreby, aby si zvýšili výdavky o mesačné poplatky za internet, kúpili a hlavne udržiavali výpočtovú techniku. Rovnako ale zabúdame aj na získavanie PC zručností a ostatnej e-gramotnosti, oni sa nedokážu učiť on-line a skupinové vzdelávanie prezenčnou formou nebolo možné. Treba zdôrazniť, že ide o občanov, ktorí vzhľadom k veku, motorickým a mentálnym zručnostiam, vyžadujú individuálny prístup a opakovanie s osobným kontaktom za účelom overenia porozumenia a pochopenia učiva. Od pandémie takmer všetky inštitúcie

prešli len na on-line priestor, v určitých obdobiach bez možnosti osobného a telefonického kontaktu. Vznikol okamžitý tlak na internet, chytrý mobil, PC zručnosti. Tejto skutočnosti sme sa museli prispôbiť aj my. Využívali sme individuálny prístup, respektíve mini skupinové vzdelávanie s maximálne 4 osobami pri obsluhu svojich e- zariadení a využívaní im dostupných služieb v týchto zariadeniach. Pracovali a učili sa na svojich mobiloch, tabletoch a notebookoch, ktoré si priniesli do E-poradne. Zadávaním „domácich úloh“ sme im postupne „otvárali“ nový, virtuálny svet. Dnes už mnohí z nich majú zriadené mailové schránky, dokážu prijímať, posilať a upravovať fotografie, vyhľadávať a sťahovať články, dokumentácie, informácie, vypisovať e- formuláre a aj ich odosielať inštitúciám, využívať e-banking, komunikovať s príbuznými a známymi cez sociálne siete. Ale osobný kontakt, objatie, spoločné aktivity a stretnutia tejto generácie e-svet nenahradí.

- Mnohí seniori/ky uprednostňujú osobný kontakt s bankami, neovládajú internetbanking, nemajú platobné karty. Ak k tomu ešte pripočítame seniorov a seniorky žijúce na vidieku, kde nie je bankomat a kde bolo počas pandémie obmedzené aj dopravné spojenie, veľmi často sa ocitli bez hotovosti a inú možnosť, ako vybrať sa do najbližšej kamennej pobočky, nemali. V tom čase banky zvýšili poplatky práve za osobné výbery, osobné kontakty. Poplatky 3-10 eur sú pre túto skupinu občanov, s nízkymi dôchodkami, neprimerané a nedôstojné.
- Rovnako je to aj s ostatnými službami, napr. poštovými, kedy potrebovali uhradiť šeky. Aj táto inštitúcia upravila úradné hodiny, pričom v určitom období sa poštovej službe ani nedostali, nakoľko mali seniori výnimku z testovania, ale keď chceli ísť na poštu, k lekárovi alebo do nemocnice na vyšetrenie, nebol im umožnený vôbec vstup do budovy.
- Veľa špeciálnych obchodov zostalo úplne zatvorených, väčšina prešla na online nakupovanie a zasielanie, resp. doručovanie tovaru prostredníctvom kuriérskej dopravy. Aj tu ste teda potrebovali zručnosti pri vyhľadávaní a práci s formulármi, určite ste potrebovali využívať elektronické platby a mailový kontakt.
- Zatvorené boli úrady – sociálna poisťovňa, zdravotná poisťovňa, kancelárie samospráv, štátne inštitúcie ako okresné úrady, kataster. Infraštruktúra - elektrárne, mobilný operátor, plynárne, vodárne komunikovali s klientmi tiež len jedine online. Obmedzená bola mestská, medzimestská doprava...
- Samostatnou kapitolou bolo elektronické sčítanie obyvateľstva a registrácia na testovanie a očkovanie. Tu sme zažili asi

všetci stres, ale najviac seniori/ky, najprv boli prezentovaní v spoločnosti ako najrizikovejšia a najzraniteľnejšia skupina, následne sme im nedali šancu byť zaočkovanými ako prví a hlavne dostupným spôsobom s ľahkým prístupom.

Čo všetko ste seniorom ponúkli?

- V apríli 2019 vznikla E – poradňa pre seniorov ako potreba doplnkovej služby ku KI TSS. Išlo o špecifické a špecializované poradenstvo, vyžadujúce technické zručnosti a znalosti. Individuálne poradenstvo bolo poskytované ambulantnou a terénnou formou, skupinové sme poskytovali v poradni alebo v denných stacionároch, resp. centrách v meste Prešov a v okolitých obciach. Okrem toho sme zorganizovali prednášky, workshopy a úvodný a záverečný seminár. Taktiež sme vydali 5 čísel štvrťročníka „ Život naplno“, v ktorom sme poskytovali hlavne informácie a osvetové články. Počas pandémie, hlavne v 1. vlne sme šli rúška, ktorých bolo v tom čase nedostatok a rozdávali sme ich hlavne osamelým žijúcim seniorom a seniorkám na vidieku a boli k dispozícii aj v poradni. Na web stránke, v sekcii E-Poradňa pre seniorov sme pravidelne aktualizovali informácie o vývoji pandémie a zverejňovali sme aktuálne opatrenia, nakoľko sme zistili, že sa seniori/ky nedokážu zorientovať na rôznych zverejňovaných web stránkach, resp. si ch nevedeli zapamätať. Taktiež sme im chceli pomôcť pri triedení potrebných a dôveryhodných informácií a zdrojov. Zakúpili sme ochranné pomôcky a dezinfekcie, zo začiatku sme zabezpečovali aj pomoc pri organizovaní testovania AG testami. Realizovali sme s nimi hlavne osvojovanie si horeuvedených zručností cez praktické úlohy, napr. spolu s nimi sme vytvorili vianočnú kuchárku s ich rodinnými receptami a tradíciami, v klube vo Veľkom Šariši si niektoré seniorky zostavili svoje rodostromy, naučili sme ich používať dotykové pero pri práci s dotykovými e-zariadeniami a i.

dených zručností cez praktické úlohy, napr. spolu s nimi sme vytvorili vianočnú kuchárku s ich rodinnými receptami a tradíciami, v klube vo Veľkom Šariši si niektoré seniorky zostavili svoje rodostromy, naučili sme ich používať dotykové pero pri práci s dotykovými e-zariadeniami a i.

Stretnutia so seniori vám isto priniesli mnohé podnety. Máte nejaké návrhy zmien doterajších riešení či odporúčania?

- Určite. Navrhujeme zachovanie kontaktnej formy poskytovania služieb ešte maximálne päť rokov pri úplnej elektronizácii všetkých služieb s tým, že nebudú spoplatnené. Dôležité bude aj legislatívne zriadenie a finančná podpora E-Poradni pre seniorov. Určite prínosom by bolo vysielanie vzdelávacích a informačných relácií pre seniorov vo verejnoprávných médiách, s väčším využitím samostatného kanálu Trojka (TV3). Krokem vpred by bola aj pomoc pri technickom vybavení a personálnej podpore denných centier či denných stacionárov, resp. zriadených E-poradni odborníkmi ako psychológ, právnik, asistent IKT a iní. Je nutné dodržiavanie Charty ľudských práv pri prijímaní opatrení a dodržiavať antidiskriminačný zákon, začlenenie do komisií a poradných orgánov zástupcov zraniteľných skupín. Je treba podporovať donáškovú a asistenčnú službu ako sú potraviny, lieky, dopravné.

Je potrebné informácie poskytovať zrozumiteľne a s dôrazom na to, akej skupine ich poskytujem (veľkosť a jasnosť písma, farebné podklady, miesto informovania, forma aj písomne a doručenie do schránok alebo do kontaktných miest - ambulancie, centrá, stacionáre, informačné tabule na sídliskách, kostoly a pod.) Okrem zriadenia a podpory celoštátnej linky pre seniorov je nevyhnutné, aby pri MPSVaR SR vznikla kancelária ombudsmana/ky pre seniorov, ktorý/á by dohliadal/a na to, aby navrhované opatrenia, zákony, vyhlášky zabezpečovali dostupnosť a prístup a nezhoršovali kvalitu života skupine občanov, ktorá svojim aktívnym a zodpovedným životom zabezpečuje aktívny život terajšej spoločnosti

Elektronická komunikáciu si vyžaduje aj isté podmienky...

- Ak chcete využívať dnes elektronickú komunikáciu, potrebujete pripojenie na internet, mať k dispozícii notebook alebo PC zostavu, multifunkčné zariadenie, e-mailovú schránku, mobil /prevažne dotykový a s pripojením na internet, občiansky preukaz s čipom, čítačkou a zariadenou e-schránkou. Na mieste sú dve otázky - Koľko percent seniorov a senioriek žijúcich v samostatných domácnostiach má dosah na horeuvedené technické vybavenie? Ako je to s výmenou občianskeho preukazu po ukončení jeho platnosti u občanov v dôchodkovom veku? Aké možnosti a kapacity mali úrady, samosprávy a MVO na zabezpečenie potrieb týmto občanom?

Hovorili sme o nedostupnosti služieb pre seniorov a seniorky počas pandémie. Čo bolo pre nich najväčším problémom?

- Začnime návštevou lekára. Mnohé ambulancie zostali zatvorené, dovoliť sa či objednať sa k lekárovi bolo priam nemožné, komunikácia prostredníctvom mailov priam nemožná, lebo väčšina seniorov a senioriek do pandémie nemali zriadené mailové adresy.

Nový trend: ELEKTRONICKÁ KOMUNIKÁCIA

Aj keď sa jej niektorí bránia, elektronická komunikácia s úradmi má svoje benefity. Z pohodlia domova komunikujete napríklad so sociálnou poisťovňou, nemusíte osobne navštíviť pobočku, zisťovať úradné hodiny, prípadne zažiť neprijemnú komunikáciu s úradníkom/úradníčkou. Novému trendu sa postupne musíme prispôbovať. Čo k tomu potrebujeme?

Cieľom zákona o eGovernmente je ustanoviť elektronickú komunikáciu ako nosnú formu komunikácie s verejnou mocou i samotnej verejnej moci medzi sebou tak, aby sa komunikačné procesy zjednodušili, zrýchlili, sprehladnili, zjednotili a aby sa zvýšila bezpečnosť tejto komunikácie. Zákon o e-Governmente nenahrádza existujúce právne predpisy, upravujúce najmä súdne a správne konanie, avšak definuje elektronickú alternatívu k „papierovému, t.j. listinnému“ spôsobu výkonu verejnej moci, pri zachovaní regulácie tohto výkonu v jeho podrobnostiach osobitnými predpismi.

Prečo s úradmi komunikovať elektronicky?

- Fyzické osoby a právnické osoby komunikovať s úradmi, ak zákon nevyžaduje výlučne elektronický spôsob, môžu síce aj listinne, avšak elektronicky je to oveľa efektívnejšie. Viaceré benefity elektronizácie, akými sú jednoduchosť, pohodlie, ekologickosť, bezpečnosť, naj-

mä teraz, v čase pandémie a časová i finančná úspora, nájdete na web stránke ÚPVS* (www.slovensko.sk). *Pozn. ÚPVS – Ústredný portál verejnej správy

Aký je rozdiel medzi e-mailom a e-schránkou?

- Všade okolo nás sa spomína forma elektronickej komunikácie, nakoľko je veľmi jednoduchá, ušetrí vám množstvo času a veľa vecí viete vybaviť z pohodlia domova. Výnimkou nie je ani oficiálna komunikácia s úradmi, ktorá sa v rámci technologického pokroku presúva viac do on-line prostredia.

V prvom rade považujeme za dôležité uviesť charakteristiku, ktorá je spoločná pre e-mail aj elektronickú schránku. Oba nástroje je možné využívať iba s pripojením k internetovej sieti a slúžia na elektronickú komunikáciu, kde je možné prijímanie, odosielanie, ukladanie správ, či dokumentov. Po vizuálnej stránke je e-mailová schránka veľmi podobná s tou

elektronickou, čo prispieva k ich jednoduchému vyžívaniu v praxi.

Čo potrebujete na prácu s e-schránkou?

- Elektronická schránka (e-schránka) slúži na úradnú komunikáciu s verejnou správou elektronickou formou, ktorá je plnohodnotným ekvivalentom štandardnej listinnej komunikácie. Fyzické osoby, fyzické osoby - podnikatelia alebo právnické osoby a inštitúcie môžu e-schránku využiť na odoslanie žiadostí, návrhov alebo iných podnetov výlučne orgánom verejnej moci, alebo naopak, môžu od orgánov ve-

rejnej moci prijať rôzne úradné dokumenty (rozhodnutia, potvrdenia, oznámenia a i.), ktoré majú rovnaký právny účinok, ako keby boli doručené v listinnej forme. Podmienkou používania e-schránky je vlastníctvo občianskeho preukazu s čipom, resp. s aktivovaným certifikátom a aktivovanú e-schránku na doručovanie e-pošty. Na prístup do elektronickej schránky je potrebné mať občiansky preukaz s elektronickým čipom, bezpečnostný osobný kód (BOK) a príslušné certifikáty, ktoré obdržíte pri vybavovaní občianskeho preukazu na kontaktnom mieste okresného úradu, hocihke na Slovensku.

REALITA ČI VÝMYSEL? AKO SA BRÁNIŤ HOAXOM?

VERIŤ ČI NEVERIŤ? JE TO NAOZAJ DÔVERYHODNÉ ALEBO IDE O HOAX?

ÁNO, SLOVÍČKO HOAX DNES ČORAZ VIAC SKLOŇUJEME

Hoax (anglické slovo hoax označuje podvod, žart) je predovšetkým prostredníctvom internetu elektronicky šírená správa (najmä e-mailová), ktorá napriek svojej nezmyselnosti vyzýva na to, aby bola preposielaná ďalším používateľom systému. Jednoduchosť a prakticky nulová cena a námaha pri preposielaní spôsobila ich veľký rozmach.

Hoaxy predovšetkým varujú pred údajne vážnym, no v skutočnosti neexistujúcim nebezpečen-

stvom. Informujú o možnosti spoplatnenia často používaných internetových služieb, čomu sa

dá zabrániť jedine preposielaním ďalej, prosia o pomoc v núdzi, občas ide o prosby, ktoré boli na začiatku aktuálne (napr. darovanie krvi), ich preposielaním však rotujú po Internete aj niekoľko rokov). Tvrdia, že prinášajú šťastie (obdoba písaných „listov šťastia“), prípadne sľubujú peniaze za preposielanie, čo je úplný nezmysel.

Ochrana pred šírením

Odborníci sa zhodujú, že ak dostaneme takýto e-mail (prípadne iný typ správy), je dobré poučiť ľudí, ktorí ho poslali o zbytočnosti (a škodlivosti) ich dobrého úmyslu. Do budúcnosti sa tak ušetrí množstvo času a energie. Niekedy však môže ísť o reálnu správu, tú je však vhodné preposelať len pri úplnej istote,

že je pravdivá, napr. keď osobne poznáte odosielateľa a viete, že rozumie tomu, čo píše, správa pochádza priamo od neho (nie je preposlaná), zvykne písať pravdu.

Je mnoho dôvodov, ktoré mohli viesť pôvodného autora k napísaniu správy, zväčša však ide o snahu zabaviť sa. V mnohých správach sú úplné absurdnosti, to však nebráni tomu, aby sa správa vďaka ľudskej hlúposti nešírila ďalej. Pri viacnásobnom preposielaní je možné z hlavičiek e-mailových správ (zobraziť podrobnosti) získať pomerne veľké množstvo e-mailových adries.

Ako odhaliť hoax?

Jeden zo spôsobov, ako odhaliť hoax, je napísať ho (alebo kľúčové slová) do internetového prehliadača (napr. Google) a tak zistiť na koľko sa zakladá na pravdivých základoch. Často je hoax písaný iným spôsobom, ako je bežný pre človeka, ktorý ho poslal. Človek píšuci po slovensky s diakritikou a bez chýb pravdepodobne sám nenapísal hoax písaný v češtine, bez diakritiky a s chybami. Hoax sa spravidla preposiela bez úpravy. Väčšina ľudí, ktorí preposielajú hoax, samotný pojem hoax nepoznajú. Niektorí ľudia šíria ďalej hoax s presvedčením, že nič zlé nerobia a príjemcom pomáhajú, ak by to bola náhodou pravda

Ako vyzerá v praxi hoax? Pokiaľ ide o vakcináciu proti novému koronavírusu, konšpirátori majú fantázie až-až. Sociálnou sieťou sa napríklad šíril hoax, že v lučeneckej nemocnici zomreli traja ľudia po tom, ako sa dali zaočkovať. Rovnako nie je pravda, že na Slovensku sa inštalujú kremačné pece kvôli očakávanému nárastu úmrtí zaočkovaných ľudí. Na dezinformáciu upozornila aj Polícia SR. „Facebookom sa vo veľkom šíri komunikácia medzi dvoma neznámymi osobami, v ktorej jedna z nich tvrdí, že jej volala kolegyňa, ktorej dcéra robí na urgente v Lučenci, mala nočnú a bola hotová. Vraj traja mladí ľudia (40, 41

a 47 rokov) zomreli v noci po očkovaní. Aby správa dostala poriadny cveng, osoba tvrdí, že sa u nás stavajú spalovne, lebo sa nebude stíhať pochovávať zaočkovaných ľudí,“ uviedla na sociálnej sieti polícia bojujúca proti hoaxom.

Nemocnica v Lučenci samozrejme potvrdila, že ide o nezmysel. „Ide o hoax, ktorý sa nezakladá na pravde a od tvrdenia sa ako Všeobecná nemocnica Lučenec n.o. jednoznačne dištancujeme. Ku žiadnemu úmrtiu v súvislosti s očkovaním vo VŠNsP Lučenec n.o. nedošlo,“ uviedla vo svojom stanovisku nemocnica, ktorú citovala polícia.

KTO A PREČO SA ODMIETA UČIŤ

Práca, zamestnanosť, vzdelávanie, voľný čas, či „len“ bežná komunikácia s inštitúciami, bankami, to všetko a mnoho ďalších sfér našej spoločnosti je stále viac a viac „digitalizované“. Informácie a tiež služby čoraz viac získavame prostredníctvom internetu. Ak sa chceme prispôsobiť novému životnému tempu, digitálne kompetencie sú základom. Hovoríte, že to je len pre mladých, nie pre seniorov? Mýlite!

Ste gramotní?

Pojem gramotnosť je všeobecne zrozumiteľný, myslí sa ním zručnosť čítania a písania. V poslednom desaťročí sa zavádza aj do iných oblastí a spája sa s inými zručnosťami. Komputeralizácia (proces vytvárania a zavádzania počítačov (angl. computer) do všetkých sfér spoločenskej činnosti) spoločnosti priniesla tiež spojenie pojmu gramotnosť s používaním osobného počítača. Pojem počítačová gramotnosť sa tak stal bežným v slovníku užívateľov počítača ako napríklad „zavináč“ (@), či e-mail. Počítačovou gramotnosťou sa všeobecne myslia kompetencie na ovládanie a využívanie osobného počítača.

Kto rezignuje...

Obraz o úrovni digitálnej gramotnosti na Slovensku ponúkajú rôzne štúdie. Ich spoločným záverom je fakt, že schopnosť prispôbovať sa IKT (informačno-komunikačné technoló-

gie) klesá najmä so stúpajúcim vekom, klesajúcim vzdelaním, klesajúcim sociálnym statusom domácnosti a ekonomickou aktivitou respondentov. Problémy v zvládnutí modernej techniky alebo úplná rezignácia sa v súčasnosti týka predovšetkým ľudí nad 65 rokov (až 40% sa prispôbuje ťažko a 52% sa vôbec neprispôbuje), ľudí s nízkym vzdelaním (ZŠ a SŠ bez mat.),

nekvalifikovaných manuálnych pracovníkov, nezamestnaných, respondentov z domácností s najnižšími príjmami a obyvateľov najmenších obcí.

Odmietajú sa učiť

V štruktúre argumentov „prečo sa neučím alebo odmietam učiť“

je dlhodobou kľúčovým dôvodom pocit nepotrebnosti alebo zbytočnosti moderných technológií v bežnom živote. Deklarujú ho až 4 z 10 opýtaných. Významne stúpol napríklad argument „neschopnosti naučiť sa“ (z dôvodu vysokého veku, zdravotného stavu a pod.). Naopak, poklesol podiel tých, ktorí ako argument uvádzajú absenciu vnútornej motivácie často artikulovanú ako „iné záujmy a priority v živote, než je využívanie počítačov či internetu“. Jadro tých, ktorí sa v súčasnosti odmietajú prispôbovať a učiť, tvorí (na rozdiel od uplynulých rokov) najstaršia, najmenej vzdelaná, najmenej kvalifikovaná, najchudobnejšia a vidiecka časť populácie (obyvatelia najmenších obcí). Práve pre nich sú typické dôvody ako zbytočnosť, neschopnosť naučiť sa, iné záujmy alebo to, že si vystačia s tradičnými zdrojmi informácií.

Život naplno 5. číslo, spracovala RNDr. Adriana Šmihulová, schválila Ing. Iveta Stromková.

Projekt: Striebro spoločnosti a studňa múdrosti, kód: 312041Q008, Aktivita 2: Záverečný seminár, MsÚ Prešov - 29. 6. 2021; DC Opál - 6. 7. 2021; DC Družba - 13. 7. 2021, DS Slánska - 14. 7. 2021, počet účastníkov: 18+16+13+9= 56, počet odborníkov: 3, počet poradkýň: 1

